

Õiguskantsleri Kantselei

Ilya Zuev
Grandman Law Firm Advokaadibüroo
ilya.zuev@grandman.ee

Teie 31.10.2024 nr

Meie 03.12.2024 nr 14-8/241926/2407110

Austatud Ilja Zuev

Pöördusite õiguskantsleri poole küsimusega, kas riigivastutuse seadus on kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooniga või kas meile teadaolevalt on plaanis riigivastutuse seaduses sätestatud kohtumenetlusega tekitatud kahju hüvitamise aluseid laiendada.

Meie hinnangul on riigivastutuse seaduses õigusemõistmisega tekitatud kahju hüvitamise regulatsioonis lünk. Näiteks ei sätesta seadus kahju hüvitamise aluseid ega korda, kui rahvusvahelise kaitse taotlejat peetakse põhjendamatult kinni. Sama probleem tekib ka muudel juhtudel, kui seaduse kohaselt on lubatud inimest kohtu loal kinni pidada. Reguleerimata on kahju hüvitamine, kui selgub, et vabaduse võtmine oli siiski alusetu (kõrgema astme kohus tühistab kohtu loa). Seadus näeb ette kahju hüvitamise ainult süüteomenetluse käigus alusetult vabaduse võtmise eest.

Saatsime Justiitsministeeriumile [märgukirja](#), kuna see võiks viia õiguslõnga kõrvaldamiseni kõige kiiremini. Justiitsministeerium on probleemist teadlik, kuid kuna riigivastutuse seaduses on veel mitmeid lahendamist vajavaid probleeme, siis ei ole riigivastutuse seaduse muutmiseks kõiki osapooli rahuldavat eelnõud seni veel valminud.

Õigusemõistmisega tekitatud kahju hüvitamise küsimus võib tõusetuda ka muudel juhtudel, nt võib kahju tekkida ka mõne kohtumenetluse vaheetapil tehtava toiminguga või kohtulahendi tegemisega viivitamisega. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 25 ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 5 lõige 5 on vahetult kohaldatavad, kui hüvitis põhiõigust reguleerivad seadused on lünklikud või kui hüvitisenõuet on põhiseadusvastaselt piiratud.¹ Vajaduse korral on kohtul võimalik konkreetse kohtuasja lahendamisel algatada põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetlus.²

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Marju Agarmaa
õiguskorra kaitse osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Marju Agarmaa 6938447
Marju.Agarmaa@oiguskantsler.ee

¹ J. Jäätma, I. Pilving. [Põhiseaduse § 25 kommentaar](#), komm 2. – Ü. Madise jt (toim). Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. 4., täiend. vlj. Tallinn: Juura, 2017.

² Vt ka RKHKm 22.12.2014, nr [3-3-1-21-14](#).